

***EUROPEJSKI
TYDZIEŃ
JĘZYKÓW
OBCYCH***

WĘGRY

Wiadomości Ogólne

- Węgry (Republika Węgierska) jest to kraj leżący w Europie Środkowej, pozbawiony dostępu do morza. Graniczy z Austrią, Słowacją, Ukrainą, Rumunią, Serbią, Chorwacją i Słowenią. Zajmuje powierzchnię 93 tys. km². Jego stolicą jest Budapeszt. Pozostałymi ważnymi miastami są: Debreczyn, Miskolc, Segedyn i Pecz.
- Liczba ludności Węgrów wynosi ok. 10 mln osób, a średnia gęstość zaludnienia - 109 os/km².
- Językiem urzędowym kraju jest węgierski.
- Jednostkę monetarną stanowi forint.

Ludność:

- Węgry są krajem dość jednolitym etnicznie. Około 90% społeczeństwa stanowią Węgrzy. Mieszkają tu ponadto: Romowie, Niemcy, Serbowie, Słowacy i Rumuni.
- Większość ludności jest wyznania rzymsko-katolickiego, poza tym liczni są ewangelicy, reformaci, luteranie i Żydzi.

JĘZYK WĘGIERSKI (magyar nyelv)

- Węgrzy są narodem wyjątkowym w Europie. Nieznane jest pochodzenie Madziarów. Mimo że szybko przyjęli wzorce zachodnioeuropejskiej kultury, tak że byli wręcz określani jako wschodni bastion Europy, zachowali wiele ze swej odrębności.
- Razem z Finami są zaliczani do jednej grupy językowej (mimo że dzieli ich 1300km i morze), choć w praktyce nie da się w nich odnaleźć żadnego podobieństwa.
Turcy uważają Węgrów za swoich pobratymców, bardziej jednak po to by podkreślić swoją obecność w Europie niż opierając się na solidnych podstawach.
- Od XIX w. zaczęto wysuwać teorie, jakoby język węgierski miał być spokrewniony z językiem japońskim na poziomie ugrofińskiej grupy językowej. Miały na to wskazywać podobieństwa niektórych wyrazów.
- Współcześnie język węgierski jest jednak powszechnie uznawany przez językoznawców za przedstawiciela rodziny ugrofińskiej, mimo iż wciąż wysuwane są teorie alternatywne.

**LENGYEL, MAGYAR – KÉT JÓ BARÁT,
EGYÜTT HARCOL, S ISSZA BORÁT.**

**POLAK, WĘGIER, DWA BRATANKI,
I DO SZABLI, I DO SZKLANKI.**

→ Kiedy pytamy się Polaka jak kojarzy mu się Węgier, to wyłania się obraz wąsatego, uśmiechniętego jeźdźca, który uwielbia paprykę oraz śpiew. Dla Polaków Węgrzy to także huzarzy, którzy nie boją się niczego, a do tego są szarmanccy wobec kobiet no i oczywiście bardzo przystojni. Co ciekawe Polacy nie mają w stosunku do Węgrów dosłownie żadnych negatywnych skojarzeń, czego nie można powiedzieć o innych narodach. Jeżeli chodzi natomiast o sympatię do konkretnego narodu to Węgrzy są dla Polaków na zdecydowanym pierwszym miejscu. Także i Węgrzy mają podobne nastawienie do nas. Stereotyp Polaka na Węgrzech jest także oparty niemal na samych superlatywach. Uważani jesteśmy za bardzo religijnych, słownych ale także i gotowych do bójki gdy jest taka sytuacja.

POTRAWY

- Ceniona i charakterystyczna jest kuchnia węgierska. Węgierskie słowo *gulyás* - gulasz weszło do słowników wielu języków europejskich. Tradycyjnie jada się go na ostro z papryką. Inna tradycyjna potrawa węgierska jest *halászlé* czyli zupa rybna. Do posiłków pija się wino, bardzo tu popularne.
- Tradycyjnie w Polsce mianem węgryzna określano białe wino z Tokaju. Leżący najbliżej granicy ośrodek winiarstwa przez wieki zaopatrywał piwnice szlacheckie w całej Rzeczypospolitej. Jeden z gatunków tego nosi polską nazwę: *szamorodni*, czyli samorodny, nadana przez polskich odbiorców. Słodkie, mocne, o intensywnym bukiecie *aszu* zyskało miano wina królów, króla win. Do innych tradycyjnych miejsc wyrobu win na Węgrzech należy rejon Egeru, skąd pochodzi czerwona wytrawna *Egri Bikaver*, czyli "bycza krew".

Historia

- Historia obyla się z Węgrami okrutnie, jak mało z którym państw nowożytnej Europy. Stanowiąc średniowieczną potęgę są dziś jednym z najmniejszych państw regionu.
- Najpierw jednak koczownicze plemiona Madziarów stały się w końcu IX wieku postrachem Środkowej Europy. Ich najazd był porównywany do najazdu Hunów, a oni sami byli wręcz z Hunami często utożsamiani. To stąd pochodzi nazwa *Hungary* nadana krajowi na zachodzie Europy. Mimo wszystko jedni z drugimi nie mieli prawdopodobnie nic wspólnego.
- Ostatecznie jednak koczownicy przeszli na osiadły tryb życia, ucywilizowali się i przyjęli chrześcijaństwo. Za twórcę państwa węgierskiego uznaje się pierwszego króla Stefana I Świętego.
- W 1940 Starający się odzyskać utracone ziemie Węgrzy wybrali niewłaściwego sojusznika, przyłączając się formalnie do państw Osi.
- Zwycięstwo Armii Czerwonej i jej wkroczenie do kraju w 1945 r. pomogło komunistom przejąć władzę. Już wkrótce uzależnili kraj od Związku Radzieckiego. Powstanie węgierskie w 1956 r. po raz kolejny zakończyło się krwawymi represjami.

Władza komunistów zahamowała na kilkadziesiąt lat rozwój gospodarki aż po przełomowy rok 1989, w którym kraj wkroczył na nową drogę rozwoju. Dziesięć lat później Węgry przystąpiły do NATO oraz Unii Europejskiej.

- **czerwiec–wrzesień 1989** – rozmowy „Trójkątnego Stołu”, w których uczestniczyli opozycja, WSPR i związane z partią organizacje społeczno-polityczne
- **maj 1990** – wybory parlamentarne wygrało Węgierskie Forum Demokratyczne, powołano rząd Józsefa Antalla
- **15 lutego 1991** – powołano Grupę Wyszehradzką, w skład której weszły: Węgry, Czechosłowacja (po rozpadzie Czechosłowacji: Czechy i Słowacja) i Polska
- **12 marca 1999** – Węgry przystąpiły do NATO

2004 – Węgry przystąpiły do Unii Europejskiej

TURYSTYKA

- Ruch turystyczny na Węgrzech rozpoczął się zasadniczo w XIX wieku, kiedy to obcokrajowcy zaczęli odwiedzać Budapeszt i Balaton nie tylko w celach handlowych, ale również turystycznych. Zasadniczy rozwój turystyki rozpoczął się jednak dopiero w latach 70.
- Węgierska turystyka jako jedna z niewielu w Europie środkowo-wschodniej nie przechodziła kryzysu w latach 90. po transformacji ustrojowej. Mało tego otwarcie granic spowodowało iż Węgry w latach 90. były jeszcze chętniej odwiedzane przez zagranicznych turystów niż dekadę wcześniej. Zmieniła się jednak struktura przyjazdów. Węgry zaczęły być odwiedzane przez turystów z zachodu, ponad połowa turystów jest z Niemiec. Spowodowało to iż zmniejszyła się średnia długość pobytu.
- Ruch turystyczny na Węgrzech jest silnie nierównomierny zarówno w przestrzeni, jak i czasie. Głównymi ośrodkami turystycznymi są Budapeszt (prawie 2/3 noclegów) oraz Balaton (blisko 30%). Główny ruch turystyczny koncentruje się w lipcu i sierpniu (prawie połowa noclegów). Władze ośrodków, szczególnie Budapesztu, starają się jednak rozłożyć ruch turystyczny również na inne miesiące. Stosunek liczby turystów do liczby mieszkańców jest jednym z wyższych w Europie i wynosi 2:1

SPORT

- sporty narodowe: piłka nożna, szermierka, sporty wodne
- Najwybitniejsza węgierska szachistka Judit Polgár posiada męski tytuł arcymistrza a przez 16 lat (1989–2015) nieprzerwanie zajmowała pierwsze miejsce w rankingu kobiet Międzynarodowej Federacji Szachowej.
- Najwyższa wygrana w historii piłkarskiej reprezentacji Węgier to zwycięstwo nad Francją 13-1 w 1927 roku, natomiast najwyższa przegrana to porażka z Holandią 8-1 w 2013 roku. Piłkarska reprezentacja Węgier trzykrotnie zdobywała złoty medal na igrzyskach olimpijskich.
- Narodowy sport Węgier to piłka wodna. Do historii sportu przeszedł mecz piłki wodnej pomiędzy reprezentacjami Węgier a ZSRR rozegrany na Igrzyskach Olimpijskich w Melbourne w 1956 roku. Mecz rozgrywany był kilka miesięcy po upadku powstania węgierskiego; podczas meczu często dochodziło do brutalnych fauli i prowokacji, a mecz nazywany bywa „krew w wodzie”, kiedy po rozcięciu łuku brwiowego jednego z zawodników węgierskich woda w basenie zabarwiła się na czerwono. Węgrzy wygrali 4:0.
- Węgierski student David Kovari znalazł się w Księdze Rekordów Guinnessa po tym, jak podróżując rowerem w ciągu 24 godzin zwiedził siedem krajów.
- Csernyi Géza zapisał się w historii piłki nożnej, jako sędzia z najdłuższą karierą. Sędziował przez 57 lat.

